

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 268/2017-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Mlynská 28, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 234/2009, za účasti Okresného súdu Kežmarok, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 234/2009 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 234/2009 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume po 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré im je Okresný súd Kežmarok p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Kežmarok j e p o v i n n ý uhradiť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] trovy konania v sume 356,81 € (slovom trisťpäťdesiatšesť eur a osemdesiatjeden centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Petra Harakályho, Mlynská 28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. februára 2017 doručená s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ v 1. rade“ alebo „s'ťažovatelia v 2. až 6. rade“ spolu aj „s'ťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 234/2009.

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovatelia sa žalobou z 24. novembra 2009 podanou okresnému súdu domáhali proti žalovanému – [REDACTED] (ďalej len

„žalovaný“) náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobu podali na tom skutkovom základe, že 19. júna 2007 bola manželka sťažovateľa v 1. rade a matka sťažovateľov v 2. až 6. rade [REDACTED], [REDACTED], hospitalizovaná na neurochirurgickom oddelení žalovaného pre účely operačnej liečby z dôvodu dlhoročných bolestí v inervačnej oblasti 2. a 3. vetvy trojklanného nervu. Po vykonaní plánovanej operácie 21. júna 2007 došlo u [REDACTED] k poruche vedomia a rozvoju poruchy hybnosti končatín s následným rozvojom ďalších zdravotných komplikácií, ktoré vyústili do jej úmrtia (18. júla 2007, pozn.). Na základe podaného podnetu sťažovateľa v 1. rade prešetroval správnosť poskytnutej zdravotnej starostlivosti [REDACTED] zo strany žalovaného Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý stanoviskom zo 7. októbra 2008 konštatoval, že zdravotná starostlivosť pani [REDACTED] počas jej hospitalizácie u žalovaného v dobe od 19. júna 2007 do 18. júla 2007 nebola poskytnutá správne, pri riešení pooperačných komplikácií neboli úplne využité všetky dostupné možnosti na zmenšenie nepriaznivých následkov, čím došlo k porušeniu § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z. z.“).

Pretože k úmrtiu [REDACTED] došlo v dôsledku porušenia právnej povinnosti zo strany žalovaného, sťažovateľ v 1. rade si z titulu zodpovednosti žalovaného za škodu uplatnil podľa § 449 ods. 2 Občianskeho zákonníka voči žalovanému právo na náhradu nákladov spojených s pohrebom [REDACTED] v sume 3 206 €.

Z dôvodu zodpovednosti žalovaného za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti si sťažovatelia podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka uplatnili voči žalovanému právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, sťažovateľ v 1. rade v sume 34 000 € a sťažovatelia v 2. až 6. rade každý v sume 45 000 €, pretože smrťou [REDACTED] došlo k závažnému zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život, ktorý je súčasťou práva na ochranu osobnosti.

Sťažovatelia ďalej uvádzajú: „Okresný súd výzvou zo dňa 11. 12. 2009 vyzval sťažovateľov na úhradu súdneho poplatku za podaný návrh. Sťažovatelia podaním zo dňa 28. 12. 2009 požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd uznesením č. k. 3 C/234/2009-37 zo dňa 8. 2. 2010 vyzval sťažovateľov na doplnenie podania, ktorým žiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov. Následne uznesením č. k. 3 C/234/2009-57 zo dňa 22. 3. 2010 okresný súd priznal sťažovateľom oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v plnom rozsahu.

Predvolaním zo dňa 25. 5. 2010 okresný súd nariadil vo veci prvé pojednávanie na deň 6. 7. 2010.

Podaním zo dňa 10. 6. 2010 sa k podanej žalobe vyjadril žalovaný, ktorý nesúhlasil s podaným žalobným návrhom sťažovateľov tvrdiac, že k úmrtiu [REDAKOVANÉ] nedošlo v príčinnej súvislosti s poskytnutím zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného.

Právny zástupca sťažovateľov podaním zo dňa 6. 7. 2010 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na deň 6. 7. 2010 a žiadal pojednávanie odročiť na iný termín z dôvodu náhleho ochorenia.

Okresný súd predvolaním zo dňa 19. 8. 2010 nariadil vo veci pojednávanie na deň 28. 9. 2010. Na uvedenom pojednávaní sťažovatelia ako aj žalovaní zotrvali na svojich stanoviskách a žalovaný navrhol vo veci vykonať znalecké dokazovanie za účelom zistenia, či medzi smrťou [REDAKOVANÉ] a porušením povinnosti zo strany žalovaného existuje príčinná súvislosť. Pojednávanie bolo odročené za účelom vykonania znaleckého dokazovania s tým, že strany mali súdu predložiť návrh otázok na znalecké dokazovanie.

Podaním zo dňa 4. 10. 2010 navrhol právny zástupca sťažovateľov pripojiť príslušný spis Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, nakoľko bez znalosti jeho obsahu nemohol kvalifikovane navrhnúť obsah otázok a úloh pre znalecké dokazovanie.

Okresný súd uznesením č. k. 3 C/234/2009-94 zo dňa 28. 9. 2010 nariadil vo veci znalecké dokazovanie [REDAKOVANÉ], znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie neurochirurgia, pričom znalcovi uložil povinnosť vypracovať znalecký posudok v lehote 60 dní.

Oznámením zo dňa 20. 1. 2011 zaslal okresný súd právnemu zástupcovi sťažovateľov spis Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou s tým, aby po jeho preštudovaní v lehote 10 dní zaslal súdu otázky pre znalecké dokazovanie.

Právny zástupca sťažovateľov podaním zo dňa 16. 2. 2011 oznámil súdu, že po oboznámení sa s obsahom spisu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou nemá otázky pre znalecké dokazovanie, nakoľko právny základ nároku vyplýva z obsahu spisu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

Okresný súd predvolaním zo dňa 5. 4. 2011 nariadil vo veci pojednávanie na deň 10. 5. 2011.

Žalovaná podaním zo dňa 29. 4. 2011 oznámila, že trvá na nariadení znaleckého dokazovania a z tohto dôvodu žiadal zrušiť nariadený termín pojednávania.

Sťažovatelia podaním zo dňa 7. 9. 2011 urgovali vypracovanie znaleckého posudku. Okresný súd na túto urgenciu reagoval oznámením, že uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania nadobudlo právoplatnosť dňa 22. 6. 2011 a spis bol znalcovi doručený dňa 22. 7. 2011.

Dňa 26. 9. 2011 bol súdu doručený znalecký posudok č. 4/2011 znalca [REDAKOVANÉ] Okresný súd uznesením č. k. 3 C/234/2009-121 zo dňa 8. 12. 2011 rozhodol o odmene znalca. Znalecký posudok doručil právnomu zástupcovi sťažovateľov dňa 3. 1. 2012.

Predvolaním zo dňa 13. 2. 2012 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na deň 8. 3. 2012 a následne predvolaním zo dňa 19. 3. 2012 nariadil pojednávanie na deň 24. 4. 2012.

Právny zástupca sťažovateľov podaním zo dňa 29. 3. 2012 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní a žiadal odročiť pojednávanie na iný termín z dôvodu kolízie termínov pojednávaní vo viacerých veciach.

Okresný súd upovedomením zo dňa 5. 4. 2012 presunul termín pojednávania na deň 17. 5. 2012.

Sťažovatelia podaním zo dňa 20. 4. 2012 podali vo veci vyjadrenie k znaleckému posudku, v ktorom namietali závery znaleckého posudku a navrhli vo veci vykonať kontrolné znalecké dokazovanie.

Podaním zo dňa 17. 5. 2012 právny zástupca sťažovateľov ospravedlnil neúčast' na pojednávaní nariadenom dňa 17. 5. 2012 z dôvodu náhleho zhoršenia zdravotného stavu a požiadal súd, aby konal v jeho neprítomnosti. Zároveň oznámil súdu, že zotrváva na svojom návrhu vykonať vo veci kontrolné znalecké dokazovanie.

Okresný súd na pojednávaní dňa 17. 5. 2012 odročil pojednávanie na neurčito za účelom kontrolného znaleckého dokazovania s tým, že strany majú v lehote 10 dní zaslať otázky pre kontrolné znalecké dokazovanie.

Podaním zo dňa 4. 6. 2012 sťažovatelia oznámili súdu návrh otázok pre kontrolné znalecké dokazovanie.

Okresný súd uznesením č. k. 3 C/234/2009-156 zo dňa 16. 7. 2012 nariadil vo veci kontrolné znalecké dokazovanie, pričom vypracovaním znaleckého posudku poveril znaleckú organizáciu [REDAKOVANÉ] ktorej uložil vypracovať znalecký posudok v lehote 60 dní. V uznesení zároveň uložil sťažovateľom povinnosť zložiť preddavok na znalecké dokazovanie v sume 400,00 EUR.

Sťažovatelia podali voči uzneseniu okresného súdu, ktorým im uložil povinnosť zložiť preddavok na znalecké dokazovanie, odvolanie zo dňa 27. 8. 2012. Okresný súd uznesením č. k. 234/2009-166 zo dňa 30. 11. 2012 podanému odvolaniu vyhovel a zrušil výrok o povinnosti sťažovateľov zložiť preddavok na znalecké dokazovanie.

Dňa 14. 3. 2013 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok znaleckej organizácie [REDAKOVANÉ] ktorý dňa 24. 4. 2013 doručil právnenému zástupcovi sťažovateľov. Uznesením č. k. 3 C/234/2009-195 zo dňa 17. 4. 2013 rozhodol o odmene za podaný znalecký posudok.

Okresný súd predvolaním zo dňa 22. 5. 2013 nariadil vo veci pojednávanie na deň 2. 7. 2013.

Právny zástupca sťažovateľov podaním zo dňa 28. 6. 2013 navrhol doplniť dokazovanie výsluchom [REDAKOVANÉ] a z toho dôvodu navrhol odročiť pojednávanie nariadené na 2. 7. 2013. Na základe výzvy súdu následne sťažovatelia podaním zo dňa 22. 8. 2013 doplnili otázky pre výsluch navrhnutého svedka.

Predvolaním zo dňa 8. 1. 2014 okresný súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 28. 1. 2014. Na uvedenom pojednávaní právny zástupca sťažovateľov zotrval na návrhu na doplnenie dokazovania výsluchom [REDAKOVANÉ] Okresný súd tento návrh na dokazovanie zamietol a pojednávanie odročil na deň 17. 2. 2014 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 3 C/234/2009-231 zo dňa 17. 2. 2014 tak, že podanú žalobu zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie zo dňa 5. 3. 2014.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací nariadil vo veci pojednávanie na deň 16. 6. 2015, na ktorom vypočul znalca [REDAKOVANÉ]. Krajský súd pojednávanie odročil na neurčito za účelom vyjadrenia sa strán k výsluchu znalca. Výzvu na vyjadrenie zaslal súd podaním zo dňa 18. 6. 2015. Následne krajský súd nariadil pojednávanie na deň 17. 9. 2015, kde vo veci rozhodol.

Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 6 Co/98/2014 zo dňa 17. 9. 2015 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd predvolaním zo dňa 15. 4. 2016 vo veci nariadil pojednávanie na deň 19. 5. 2016 s tým, že vyzval strany na predloženie návrhov na doplnenie dokazovania.

Sťažovatelia podaním zo dňa 9. 5. 2016 navrhli vykonať dokazovanie výsluchom [REDAKOVANÉ]

Na pojednávaní dňa 19. 5. 2016 právny zástupca žalobcu zotrval na svojom návrhu na doplnenie dokazovania. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vyžiadania dokladov z Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a za účelom doplnenia znaleckého dokazovania podľa pokynov odvolacieho súdu.“

Podľa názoru sťažovateľov postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že predmetné konanie trvá už viac ako sedem rokov. „Sťažovatelia pritom utrpeli ťažký zásah do ich súkromnej sféry v podobe straty milovaného človeka, manželky a matky sťažovateľov, ktorý natrvalo a nezvratným spôsobom poznačil ich životy.“

Podľa sťažovateľov okresný súd neefektívne využíval procesné inštitúty, ktoré mu v tom čase platný a účinný Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) poskytoval, čím v priebehu napadnutého konania dochádzalo k prietahom. Sťažovatelia uvádzajú, že hlavným dôvodom, prečo podali predmetnú sťažnosť, je ich zotrvávanie v stave právnej neistoty počas dlhého obdobia po neoprávnenom zásahu do ich práva na ochranu ich súkromia a rodinného života, ktoré sú imanentnou súčasťou práva na ochranu osobnosti.

Z povahy veci a priebehu konania je zrejmé, že vzhľadom na námietky žalovaného je spornou predovšetkým otázka zodpovednosti žalovaného za škodu a zodpovednosti žalovaného za protiprávny zásah. Predovšetkým táto otázka bola a aj v súčasnosti je v konaní sporná a ani po siedmich rokoch trvania sporu nebola vyriešená.

Sťažovatelia v tomto smere poukazujú na to, že *„aj keď môže ísť o odborné zložitejšiu skutkovú otázku, na základe ktorej je potrebné posúdiť zodpovednosť žalovaného, v danom prípade tu bolo nepochybne stanovisko Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zo dňa 7.10.2008, v ktorom bolo jednoznačne konštatované, že zdravotná starostlivosť pani [REDAKOVANÉ]... nebola poskytnutá správne, pri riešení pooperačných komplikácií neboli úplne využité všetky dostupné možnosti na zmenšenie nepriaznivých následkov, čím došlo k porušeniu ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z...“*. Sťažovatelia zastávajú názor, že uvedená sporná otázka mohla byť aj v prípade znaleckého dokazovania či kontrolného znaleckého dokazovania vyriešená v prvom či druhom roku po začatí konania. Skúmanie dôvodnosti výšky uplatnených nárokov už následne po vyriešení právneho základu nároku nepredstavuje podľa nich závažný právny ani faktický problém, a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je závislá predovšetkým od úvahy súdu.

Pokiaľ ide o správanie samotných sťažovateľov, uvádzajú, že v priebehu konania od podania žaloby až do súčasného štádia konania poskytovali plnú súčinnosť okresnému súdu. Okresnému súdu včas podávali svoje vyjadrenia, zúčastňovali sa na nariadených pojednávaniach a svoju neúčast' na niektorých pojednávaniach ospravedlnili len naozaj výnimočne a v odôvodnených prípadoch. Zastávajú názor, že oni ani ich právny zástupca nepredlžovali konania zbytočnými návrhmi na vykonanie dokazovania, ale vo veci žiadali vykonať len tie dôkazy, ktoré boli nevyhnutné na posúdenie a rozhodnutie vo veci samej.

Vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovatelia uvádzajú, že toto trvá už neprimerane dlho. V priebehu napadnutého konania došlo aj k obdobiam, keď okresný súd podľa nich nekonal dostatočne efektívne, napr. keď prvýkrát nariadil znalecké dokazovanie, tiež v období od 2. júla 2013 do 28. januára 2014, keď navrhovali

výsluch svedka, pričom okresný súd ich najskôr vyzval na predloženie otázok pre svedka, a potom nariadil pojednávanie, kde tento dôkaz zamietol. Podľa sťažovateľov okresný súd aj v obdobiach, keď nebol evidentne nečinný, postupoval často nesústredene a neefektívne.

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Právo sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru v konaní vedenom na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 3 C/234/2009 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Kežmarok sa v konaní sp. zn. 3 C/234/2009 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Sťažovateľovi v 1. rade sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000,00 EUR...

4. Sťažovateľovi v 2. rade sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000,00 EUR...

5. Sťažovateľovi v 3. rade sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000,00 EUR...

6. Sťažovateľovi v 4. rade sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000,00 EUR...

7. Sťažovateľovi v 5. rade sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000,00 EUR...

8. Sťažovateľovi v 6. rade sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000,00 EUR, ktoré je... povinný vyplatiť Okresný súd Kežmarok do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

... Okresný súd Kežmarok je povinný sťažovateľom uhradiť náhradu trov právneho zastúpenia v sume 356,81 EUR k rukám ich právneho zástupcu v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Ústavný súd si ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti prípisom z 21. februára 2017 vyžiadal z okresného súdu spis vedený v napadnutom konaní a následne po jeho preštudovaní sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 268/2017-22 z 12. apríla 2017 ju podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval prípisom z 2. júna 2017 predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k vecnej stránke prijatej sťažnosti a k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

Dňa 18. augusta 2017 bol ústavnému súdu doručený prípis predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 SprO 551/2017 z 15. augusta 2017, prostredníctvom ktorého sa vyjadrila k vecnej stránke sťažnosti a zároveň uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania veci. Predsedníčka okresného súdu v prípise uviedla, že spor po skutkovej aj právnej stránke považuje za jeden najzložitejších, *„a to z dôvodu potreby náročného znaleckého dokazovania za účelom posúdenia existencie základných predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu, ktorá je medzi stranami sporná. Ide predovšetkým o posúdenie, či žalovaná konala protiprávne, o posúdenie príčinnej súvislosti medzi škodou a tvrdeným protiprávnym konaním žalovanej a zavinenia žalovanej. Keďže ide o špecifickú oblasť poskytovania odbornej zdravotnej starostlivosti, posúdenie si vyžaduje odborné znalosti. Závery jednotlivých znalcov v znaleckých posudkoch sú pritom spravidla rozporné, tak ako aj v predmetom spore. Preto je potrebné ich rozpory odstraňovať, čo je skutkovo aj právne náročné.*

Tento názor jednoznačne potvrdzujú aj závery vyslovené odvolacím súdom v spore v zrušujúcom uznesení z 17. 9. 2015, v ktorom súd konštatuje, že doterajšie dokazovanie (opakované znalecké posudky) prinieslo rozpory, a ktorým odvolací súd uložil tunajšiemu súdu vysporiadať sa nimi. Súd prvej inštancie preto v spore opakovane vykonal znalecké dokazovanie doplnením druhého znaleckého posudku. Tento názor potvrdzuje aj postoj samotného sťažovateľa (zástupcu žalobcov), ktorý požiadal súd o poskytnutie lehoty 60 dní

na vyjadrenie k poslednému znaleckému posudku s tým, že vec potrebuje konzultovať s odborníkmi z oblasti medicíny.“. Uviedla tiež, že predmetná vec dosiaľ nie je právoplatne skončená, pričom vo veci boli vykonané tieto procesné úkony: «25. 11. 2009 súdu doručená žaloba žalobkyne,

11. 12. 2009 výzva súdu na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu.

30. 12. 2009 súdu doručená žiadosť zástupcu žalobcov o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov,

8. 2. 2010 výzva súdu adresovaná žalobcom na predloženie potvrdení o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch,

22. 3. 2010 uznesenie súdu o priznaní oslobodenia žalobcom,

6. 7. 2010 prvé pojednávanie, odročené na žiadosť zástupcu žalobcov,

28. 9. 2010 druhé pojednávanie, odročené za účelom nariadenia znaleckého dokazovania navrhovaného žalovanou; stranám uložená povinnosť špecifikovať otázky na znalca,

7. 10. 2010 súdu doručená žiadosť zástupcu žalobcov o pripojenie spisu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“) s tým, že otázky špecifikuje následne,

11. 10. 2011 súdu doručená špecifikácia otázok znalcovi zo strany žalovanej,

20. 1. 2011 urgencia zástupcu žalobcov o špecifikáciu otázok pre znalca,

18. 2. 2011 súdu doručené oznámenie zástupcu žalobcov, že znalecké dokazovanie žalobcovia nenavrhlí a že otázky nebudú špecifikovať;

29. 3. 2011 referát sudcu na nariadenie termínu pojednávania na 10. 5. 2011,

9. 5. 2011 referát sudcu na zrušenie pojednávania,

17. 5. 2011 súdom vyhotovené uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania; lehota 60 dní od doručenia spisu,

22. 7. 2011 spis doručený znalcovi,

26. 9. 2011 súdu predložený písomný znalecký posudok,

8. 12. 2011 uznesenie súdu o priznaní znalečného,

10. 2. 2012 referát na nariadenie termínu pojednávania 8. 3. 2012 a na doručenie znaleckého posudku stranám,

7. 3. 2012 pojednávanie odročené z dôvodu PN zástupcu žalobcov,

23. 4. 2012 súdu doručené vyjadrenie žalobcov k znaleckému posudku,
17. 5. 2012 pojednávanie, odročené za účelom nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania na návrh zástupcu žalobcov, stranám uložená povinnosť špecifikovať otázky pre znalca,
5. 6. 2012 súdu doručená špecifikácia otázok zo strany žalobcov,
16. 7. 2012 uznesenie súdu o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania, žalobcom uložená povinnosť zložiť preddavok,
30. 8. 2012 súdu doručené odvolanie zástupcu žalobcov voči výroku o preddavku,
30. 11. 2012 uznesenie súdu o vyhovení odvolaniu a zrušení výroku o preddavku (autoremedúra),
11. 1. 2013 spis doručený znalcovi,
14. 3. 2013 súdu doručený kontrolný znalecký posudok,
17. 4. 2013 uznesenie o priznaní znalečného,
22. 5. 2013 referát na nariadenie termínu pojednávania na 2. 7. 2013 a na doručenie znaleckého posudku stranám,
1. 7. 2013 súdu doručený návrh zástupcu žalobcov na odročenie a na výsluch nového svedka dožiadaným súdom (predsedu úradu), súdom odročené pojednávanie na neurčito,
13. 8. 2013 žiadosť súdu adresovaná zástupcovi žalobcov na špecifikáciu otázok pre svedka,
23. 8. 2013 súdu doručené otázky,
10. 9. 2013 výzva súdu adresovaná žalovanej na vyjadrenie k otázkam,
18. 12. 2013 referát na nariadenie pojednávania na 28.1.2014,
28. 1. 2014 pojednávanie, odročené za účelom vyhlásenia rozsudku na 17.2.2014,
17. 2. 2014 vyhlásený rozsudok v celom merite veci (žaloba zamietnutá),
6. 3. 2014 súdu doručené odvolanie zástupcu žalobcov,
14. 5. 2014 spis predložený odvolaciemu súdu ,
1. 12. 2015 spis vrátený s uznesením o zrušení rozsudku z 17. 2. 2014 a vrátení veci na ďalšie konanie,
4. 4. 2016 referát na nariadenie pojednávania na 19. 5. 2016,
19. 5. 2016 pojednávanie, odročené za účelom zabezpečenia stanovísk odborných konzultantov žalovanej,

25. 1. 2017 výzva na predloženie stanovísk odborných konzultantov,
2. 2. 2017 uznesenie súdu o nariadení doplňujúceho znaleckého dokazovania, lehota 60 dní od doručenia spisu,
18. 5. 2017 spis doručený znalcomi,
11. 7. 2017 súdu predložený znalecký posudok,
17. 7. 2017 uznesenie o znalečnom,
- výzva strán na vyjadrenie k znaleckému posudku,
- referát na nariadenie pojednávania na 6. 9. 2017,
1. 8. 2017 súdu doručená žiadosť zástupcu žalobcov o predĺženie lehoty na vyjadrenie k znaleckému posudku s tým, že posudok bude konzultovať s odborníkmi s oblasti medicíny.»

Podľa vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sťažovateľa v napadnutom konaní nespôsobili žiadne prietahy. Vo vzťahu k prietahom, ktoré mal v napadnutom konaní svojím postupom spôsobiť okresný súd, predsedníčka okresného súdu uviedla: „Možno súhlasiť s tvrdením sťažovateľa v sťažnosti, že:

- ide o neefektívnu činnosť súdu, keď po odročení pojednávania 28. 9. 2010 za účelom nariadenia znaleckého dokazovania súd nariadil pojednávanie na 10. 5. 2011, ktoré následne zrušil, a až 27. 5. 2011 vyhotovil uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania,

- ide o neefektívnu a nesústredenú činnosť súdu, keď uznesenie z 16. 7. 2012 autoremedúrou zrušil uznesením z 30. 11. 2012 vo výroku o preddavku na znalecké dokazovanie z dôvodu oslobodenia žalobcov od súdnych poplatkov priznaného už uznesením z 22. 3. 2010, v dôsledku čoho bol spis doručený znalcomi až 11. 1. 2013,

Zastávam názor, že nemožno súhlasiť s konštatovaním sťažovateľa, že ide o neefektívnu a nesústredenú činnosť súdu, keď:

- na pojednávaní dňa 28. 1. 2014 rozhodol o zamietnutí výsluchu svedka (predsedu úradu), a to bez ohľadu na záver odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení z 17. 9. 2015; každý sudca je vo svojej činnosti nezávislý, a to aj pokiaľ ide o vedenie konania a dokazovania...“ V závere predsedníčka okresného súdu konštatuje, že postupom

okresného súdu v napadnutom konaní „nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

V postupe tunajšieho súdu možno síce konštatovať dva ojedinelé kratšie obdobia neefektívnej a nesústredenej činnosti, tunajší súd však počas celej doterajšej doby konal v spore plynulo, pričom dĺžka konania zodpovedá skutkovej a právnej zložitosti veci.

Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľov, že v spore bolo predložené stanovisko úradu, ktoré je nepochybné, uvádzam, že samotné závery dohľadu úradu bez ďalšieho neboli v spore dostatočným podkladom pre preukázanie nároku na náhradu škody. Boli len nápomocné pri preukazovaní pasívnej legitímácie žalovanej a preukazovaní porušenia jej právnej povinnosti, avšak ďalšie prvky zodpovednosti za škodu (vznik škody, príčinná súvislosť a zavinenie) zo záverov úradu nevyplývali. Preto bolo nevyhnutné pristúpiť k znaleckému dokazovaniu, výsledky ktorého sa na viac dostali do rozporu so stanoviskom úradu v otázke samotného porušenia povinnosti žalovanou.

Dávam tiež do pozornosti, že z celkovej dĺžky konania na tunajšom súde spis bol viac ako 18 mesiacov, a to od 14. 5. 2014 do 1. 12. 2015, na odvolacom súde. Preto považujem za vhodné, aby sa k veci vyjadril aj Krajský súd v Prešove.“.

Ústavný súd následne prípisom z 28. augusta 2017 vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby zaujal stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu, ktoré mu v prílohe zaslal, a ústavnému súdu oznámil, či súhlasí s tým, aby sa podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustilo od ústneho pojednávania.

Vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľov bolo ústavnému súdu doručené 11. septembra 2017. Právny zástupca v ňom uviedol, že so sťažovateľmi zotrúva na dôvodoch a vyjadreniach, ktoré boli obsahom ich sťažnosti. Zároveň uviedol, že súhlasí, aby ústavný súd v predmetnej veci upustil od ústneho pojednávania.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 234/2009 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd si pri výklade základného „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde

sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Vychádzajúc z toho, že napadnuté konanie nie je v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Postup okresného súdu v napadnutom konaní od 1. júla 2016 bolo teda potrebné hodnotiť aj podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosť veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd vychádzajúc z toho, že predmetom napadnutého konania je ochrana osobnosti a náhrada nemajetkovej ujmy, konštatuje, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec, ktorá patrí do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, a preto namietané konanie nemožno považovať za právne zložité. Na druhej strane však ústavný súd zastáva názor, že predmetná vec vykazuje znaky skutkovej zložitosti vzhľadom na to, že v napadnutom konaní bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie, ako aj kontrolné znalecké dokazovanie. Napriek uvedenému skutková zložitosť veci nemôže ospravedlňovať doterajšiu dĺžku napadnutého konania, uvedené skutočnosti možno nanajvyš zohľadniť pri určení sumy primeraného finančného zadost'učinenia.

2. Pri hodnotení správania sťažovateľov v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu sťažovateľov pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09), v ktorej už uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu

právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol.

Ústavný súd si na preskúmanie postupu okresného súdu zabezpečil súdny spis ešte pred prijatím sťažnosti na ďalšie konanie (keďže chronológia úkonov okresného súdu vyhotovená ústavným súdom a chronológia úkonov okresného súdu, ktorú predložila predsedníčka okresného súdu v rámci svojho vyjadrenia k vecnej stránke sťažnosti, je v podstate totožná, ústavný súd vo svojom rozhodnutí ponechal chronológiu úkonov okresného súdu tak, ako ju predložila predsedníčka okresného súdu, pozn.) a zistil, že napadnuté konanie na okresnom súde začalo 25. novembra 2009. Napriek tomu, že okresný súd v napadnutom konaní konal relatívne plynulo, a teda nemožno mu vytýkať obdobia nadmernej nečinnosť (s výnimkou obdobia od 19. mája 2016, keď okresný súd odročil pojednávanie pre účely zabezpečenia stanovísk odborných konzultantov žalovanej do 25. januára 2017, keď reálne pristúpil k výzve týchto stanovísk, pozn.), jeho postup bol vo viacerých smeroch neefektívny. Ako neefektívnu činnosť hodnotí ústavný súd postup okresného súdu, ktorý už 28. septembra 2010 na pojednávaní rozhodol, že do konania priberie znalca na vypracovanie znaleckého posudku a na ten účel odročil pojednávanie, no k vyhotoveniu uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania došlo až 27. mája 2011, pričom spis okresného súdu bol znalcovi zapožičaný 22. júla 2011. O neefektívnu činnosť a v podstate aj nesústredenú činnosť ide aj v prípade postupu okresného súdu, ktorý napriek tomu, že uznesením č. k. 3 C 234/2009-57 z 22. marca 2010 priznal sťažovateľom oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu pre konanie v I. stupni aj v odvolacom konaní, 16. júla 2012 uznesením č. k. 3 C 234/2009-156 nariadil kontrolné znalecké dokazovanie, ustanovil znaleckú organizáciu, ktorej uložil vypracovať kontrolný písomný znalecký posudok v lehote 60 dní od doručenia spisu okresného súdu, a sťažovateľom uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu vo výroku týkajúceho sa povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu sťažovatelia podali odvolanie, na poklade ktorého okresný súd 30. novembra 2012 vydal uznesenie, ktorým vyhovel odvolaniu sťažovateľov a zrušil uznesenie č. k. 3 C 234/2009-156 zo 16. júla 2012 vo výroku, ktorým im uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu. V dôsledku tohto postupu bol spis okresného súdu zapožičaný ustanovenej znaleckej organizácii

až 11. januára 2013. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, ktorá rovnako potvrdila, že v týchto prípadoch je možné hodnotiť postup okresného súdu ako neefektívny.

Podľa názoru ústavného súdu o neefektívnej, resp. nesústreďenej činnosti okresného súdu svedčí aj skutočnosť, že aj keď okresný súd už 17. februára 2014 vo veci vyhlásil rozsudok č. k. 3 C 234/2009-231 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým návrh sťažovateľov zamietol, Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 6 Co 98/2014-283 zo 17. septembra 2015 (ďalej len uznesenie krajského súdu“) tento rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že toto rozhodnutie okresného súdu bolo predčasné. Krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia konštatoval, že vykonané dokazovanie už pred okresným súdom prinieslo rozpory, ktoré neboli dostatočným spôsobom a presvedčivo odstránené. Krajský súd po vykonanom dokazovaní (výsluch súdneho znalca, pozn.) dospel k záveru, že zamietnutie návrhu na vykonanie dokazovania nebolo správne (sťažovatelia podaním doručeným okresnému súdu ešte 1. júla 2013 navrhli výsluch predsedu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý okresný súd na pojednávaní 28. januára 2014 nepripustil, napriek tomu, že ich medzičasom aj vyzýval na predloženie otázok, na ktoré by mal byť vypočutý, pozn.), pretože aj po vykonanom dokazovaní ostali rozpory neodstránené a k týmto sa nemohol adekvátne vyjadriť ani súdny znalec. Krajský súd preto okresnému súdu uložil, aby v novom konaní skúmal, *„či tvrdené skutočnosti možno podriadiť pod hypotézu ust. § 420 OZ v spojení s ust. § 11-13 OZ, tak aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovené, t. j. či žalovaný nielen tvrdí, ale i preukáže, že právnou povinnosť neporušil, resp. že porušenie právnej povinnosti nezavinil... pretrvávajú pochybnosti, či žalovaná nemocnica urobil po operácii všetky kroky na to, aby pacientka nezomrela... Tiež je potrebné porovnať pozitíva a negatíva nepodania heparínu nie o 19.00, ale bezprostredne po operácii...“*.

Ústavný súd poukazuje na to, že obdobie od 14. mája 2014, keď bol spis okresného súdu predložený krajskému súdu, do 1. decembra 2015, keď krajský súd vrátil spis okresnému súdu, nemožno pripísať na vrub okresnému súdu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že aj napriek určitej skutkovej zložitosti veci spôsobenej potrebou znaleckého dokazovania postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, ktoré boli spôsobené jeho neefektívnou a nesústredenou činnosťou (viacnásobné odročovanie nariadených pojednávaní). Ústavný súd preto rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

Keďže napadnuté konanie okresného súdu nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 234/2009 konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovatelia sa domáhajú priznania primeraného finančného zadosťučinenia každý v sume po 5 000 €, čo odôvodňujú *„mimoriadnymi okolnosťami prípadu, ktoré sú dané povahou uplatnených nárokov ako aj závažnosťou nemajetkovej ujmy, jej nezvratnosťou a dlhodobou absenciou meritórneho právoplatného súdneho rozhodnutia vo veci, ktorý by priznával sťažovateľom primeranú satisfakciu“*.

Podľa názoru ústavného súdu v tomto konkrétnom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadi zásadou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej v dôsledku zbytočných prietáhov, teda reparácia nemajetkovej ujmy (napr. II. ÚS 16/07, IV. ÚS 84/02, IV. ÚS 592/2012).

Ústavný súd s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, prihliadajúc aj na určitú skutkovú zložitost' veci, ako aj to, že spis okresného súdu sa približne rok a šesť mesiacov nachádzal na krajskom súde, dospel k záveru, že v danom prípade priznanie sumy po 2 000 € každému možno považovať za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd preto rozhodoval aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli s'ťažovateľom v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Petrom Harakálym. S'ťažovatelia vo svojej s'ťažnosti žiadali o úhradu trov právneho zastúpenia v sume 356,81 €, ktoré, ako v s'ťažnosti uvádzajú, si uplatnili v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádza z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 € (za dva úkony v roku 2017). Úhradu priznáva za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie s'ťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky, pričom výšku základnej sadzby tarifnej odmeny by v tomto prípade bolo potrebné v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky znížiť o 50 %, lebo ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“. Keďže v predmetnej veci ide o spoločné úkony pri zastupovaní šiestich s'ťažovateľov, výška základnej tarifnej odmeny po znížení o 50 % by predstavovala sumu 441,99 €, teda 73,667 € na každého s'ťažovateľa. Tropy právneho zastúpenia spolu s režijným paušálom 2 x 8,84 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) by tak spolu predstavovali sumu 459,67 €. Napriek tomu, že s'ťažovatelia do vyčíslenia trov právneho zastúpenia zahrnuli aj daň z riadnej hodnoty, právny zástupca

sťažovateľov nepreukázal, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty, ústavný súd si preto túto skutočnosť overil na verejnom portály Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, kde zistil, že právny zástupca sťažovateľov je skutočne platcom dane z pridanej hodnoty, preto zvýšil priznanú úhradu o daň z pridanej hodnoty v rozsahu 20 % (91,93 €) podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, teda priznaná úhrada trov sťažovateľov by celkovo predstavovala sumu 551,60 €.

Sťažovatelia však vo svojej sťažnosti žiadali o úhradu trov právneho zastúpenia v sume 356,81 €, ktorú žiadali vyplatiť v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Keďže sťažovateľmi uplatnená suma trov právneho zastúpenia nie je v rozpore s uvedenou vyhláškou, ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia v tejto požadovanej sume.

Priznanú úhradu trov konania v uvedenej sume je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2017